

ÅRSRAPPORT 2017

Forord

1

Når det er lett å reise, fungerer samfunnet bedre. Smarte, grønne mobilitetsløsninger som tar reisende effektivt fra der de er til dit de skal, gir folk frihet til å leve de livene de ønsker. Det gir også både økonomisk og miljømessig gevinst for samfunnet. Dynamisk, enkel og effektiv mobilitet gir bedre byer og lokalsamfunn.

Da Kollektivtrafikkforeningen ble etablert for ti år siden var det for å finne felles løsninger på felles utfordringer, og for å lære av hverandre. Kompetanseutvekslingen mellom medlemmene er fortsatt det viktigste vi gjør for å styrke kollektivtilbudet i hele landet – ett steg av gangen.

Kollektivbransjen står ovenfor store endringer. Kunden har alltid hatt behov for å reise enklest mulig, og både samfunnet og kloden har i stadig større grad behov for at flere reiser sammen. Det er viktigere enn noen gang at vi lykkes med å møte disse behovene i ett og samme mobilitetstilbud. Ny teknologi gir nye utfordringer, men enda viktigere – den gir nye muligheter. Vi må fortsette å optimalisere driften av dagens kollektivtilbud, samtidig som vi utvikler fremtidens mobilitetstilbud. I 2017 har vi derfor satt fokus på hvordan vi skal øke innovasjons- og gjennomføringsevnen i bransjen.

Utgangspunktet vårt er godt. Norge har noen av Europas beste og mest nyskapende kollektivselskaper, som er villige til å teste ny teknologi, dele erfaringer og kompetanse og til å ta nye løsninger i bruk.

Skal vi lykkes, må vi stille spørsmål ved det selvsagte og utfordre etablerte strukturer og forretningsmodeller. Vi må ha felles ambisjoner og vi må bygge ned barrierene som hindrer samarbeid – og vi må ha et radikalt kundefokus. Målet er et effektivt og smidig transportsystem hvor grønne løsninger også blir de mest attraktive. Høye ambisjoner, godt samarbeid og innsikt i kundenes behov gir grunnlag for fortsatt suksess i en krevende tid.

Hvis vi gjør livet til folk enklere med våre tjenester, bidrar vi også til bærekraftige samfunn det er godt å leve i.

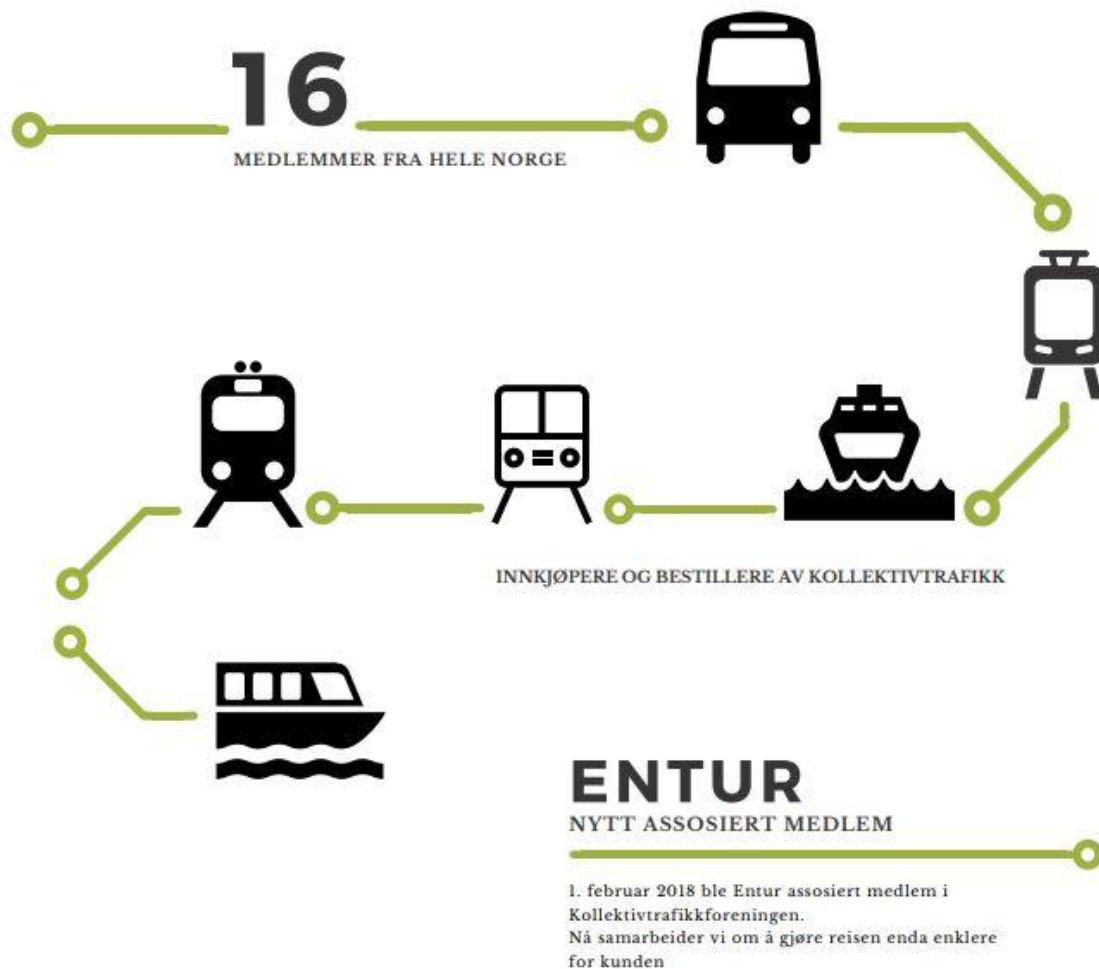
Olov Grøtting
Daglig leder i Kollektivtrafikkforeningen

«Vi må huske at våre kunder må være i sentrum for alt vi driver med. Svært viktig i så måte er å sørge for forenkling av tilbud og billettprodukter. Det skal være enkelt å reise kollektivt, og det skal være enkelt å sette seg inn i rutetilbud og billettprodukter. Dette må være en rettesnor for videre utvikling av kollektivtrafikken i årene fremover» - Kurt Bones, daglig leder i Troms fylkestrafikk.

Hvem er vi?

Kollektivtrafikkforeningen er en nasjonal bransjeorganisasjon for offentlige aktører som planlegger, kjøper og markedsfører mobilitetstjenester. Ved at våre medlemmer deler kompetanse og erfaringer med hverandre, finner de felles løsninger på felles utfordringer. Det gir bedre utnyttelse av samfunnets ressurser – og bedre tjenester for den enkelte reisende.

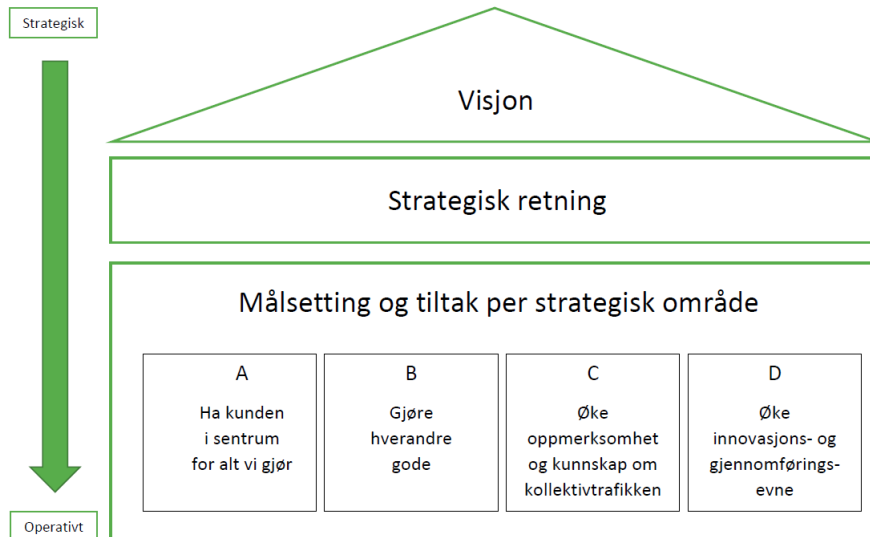
2

«At Entur nå blir en del av «Kollektiv-familien» er godt nytt for de reisende. Samlet kan vi styrke innsatsen for en mer sømløs, bærekraftig og tilgjengelig mobilitet i hele landet, og dermed gjøre livet til folk litt enklere.»

Olov Grøtting, daglig leder i Kollektivtrafikkforeningen.

Hva gjør vi?

Våre aktiviteter tar utgangspunkt i de fire strategiske områdene som vises over. De strategiske områdene A, B og C har vært kjernen i virksomheten i flere år. Område D – øke innovasjons- og gjennomføringsevnen var nytt i 2016, og har hatt et særlig fokus i 2017.

A

Kunden i sentrum

Hvis vi som bransje skal klare å utnytte de mulighetene ny teknologi gir, må vi ha et radikalt kundefokus. Det skal være gjennomgripende og overordnet for alt vårt arbeid. Dette prinsippet har vært førende for alle våre aktiviteter i 2017, men har særlig hatt en effekt på det strategiarbeidet som har blitt gjort i løpet av året.

B

Gjøre hverandre gode

I foreningens komiteer og forum jobbes det gjennom hele året med å utveksle erfaringer, dele kompetanse og å finne felles løsninger. I 2017 har vi også hatt flere tverrfaglige samlinger, for å sikre at det er god dialog på tvers av fagområdene. Som en del av arbeidet i de ulike faggruppene har vi arrangert større seminar. Vi har også tatt i bruk Workplace by Facebook som delings- og diskusjonsplattform for de ulike faggruppene.

Komiteer:

- Materiell- og miljøkomiteen
- Kontraktskomiteen
- Markedskomiteen

Forum:

- Båt- og ferjeforum
- Markedsforum
- Økonomiforum
- Skoleskyssforum
- Storbyforum
- Compliance-forum
- Strategi- og utviklingsforum
- Distriktsforum

Flere av medlemmene i Kollektivtrafikkforeningen har i 2017 gått sammen for å få ned prisen på korttransaksjoner. Dette har så langt ført til en årlig kostnadsreduksjon på over 11 mill kr.

Dette er ressurser som vil bli brukt til mer kollektivtransport, til glede for kunden.

C

Øke oppmerksomhet og kunnskap om Kollektivtrafikken.

Kollektivtrafikkforeningen skal være en tydelig faglig stemme på vegne av våre medlemmer. Vi skal bidra til å sette kollektivtrafikken på agendaen til nasjonale beslutningstakere, og vi skal gjøre fagkunnskap tilgjengelig for interesserte aktører. I 2017 har vi:

- Offentliggjort markedsoversikt for både buss og ferje
- Utarbeidet høringssvar i flere nasjonale høringer
- Arrangert Kollektivkonferanse med rekordmange deltakere
- Arrangert debattmøte under Arendalsuka
- Arrangert studietur til Eindhoven i samarbeid med Zero
- Kollektivbarometeret
- Nøkkeltallsanalyse
- Samarbeidet med blant andre: Zero, TØI, Statens vegvesen/Vegdirektoratet, NHO Transport, KS, NAF og DIFI, Sintef, Abelia og Urbanet Analyse.

D

Øke innovasjons- og gjennomføringsevnen.

Strategi- og utviklingsforum har hatt sitt først aktive år i 2017, og har gjort en betydelig innsats for å styrke innovasjons- og gjennomføringsevnen i bransjen. Mer om det under!

Nye tiltak

1

«Vi skal forenkle menneskers liv»

Samfunnsoppdraget vårt har aldri vært viktigere, og det har aldri vært flere som har ønsket å løse det. Det er positivt! For å møte *både* kundens og samfunnets behov tror vi likevel at det offentlige bør fortsette å spille en sentral rolle i mobilitetsmarkedet. Da må vi beholde konkurransekraften i dagens markeder.

Kollektivtrafikkforeningen har derfor gjort et betydelig strategiarbeid i 2017. Vi etablerte Strategi- og Utviklingsforum og Emil Eike fra Rescale ble engasjert som prosessleder. Vi etablerte en tenketank bestående av noen av landets klokeste teknologihoder. Gjennom fire samlinger høsten 2017 utfordret vi dem til å diskutere hvilke endringer vi står ovenfor som bransje, og hvordan vi best kan møte dem. Det har gitt grunnlag for å utforme et strategisk vegkart for oss som bransje, et arbeid som fortsetter i 2018. Vi har i tillegg utarbeidet følgende visjon, misjon og rolle:

Visjon: Forenkle menneskers liv.

Misjon: Skape stadig bedre muligheter til å bevege seg fritt på en bærekraftig måte.

Rolle: Vi skal være arkitekten bak tekniske løsninger som knytter ulike mobilitetsløsninger sammen med kundebehovet.

Tenketankens medlemmer:

- Jan Grønbech, Google Norge
- Annette Mellbye
- Jarl Eliassen, UITP
- Peter Vinnapu, MTR Nordics
- Marit Collin, Kantega
- Espen Andersen, BI
- Sindre Østgård, Discovery og Tinius
- Frode Hvattum, Ruter

Innspillene fra Tenketanken har vi også diskutert med ei referansegruppe bestående av TØI, Urbanet analyse, Sintef, Tekna og Abelia.

«Det er viktig å drive det strategiske arbeidet med den hensikt å skape et bedre mobilitetstilbud, for å løse samfunnets behov, og IKKE for å forsvare dagens strukturer og selskaper» - Jan Grønbech, Google Norge.

5

2 Arendalsuka

Arendalsuka er Norges største politiske møteplass. Det er ikke bare en anledning til å ta pulsen på hva som skjer i det politiske Norge, men også til å sette sine egne saker på agendaen. I 2017 var Kollektivtrafikkforeningen tilstede for første gang. Vi:

- Deltok på debatter og foredrag
- La til rette for at våre medlemmer kunne delta på Arendalsuka
- Arrangerte debattmøtet «Teknologiutviklingen med kollektivtrafikken som motor» med blant andre Berit Svendsen (Telenor) og Marius Holm (Zero) som paneldeltakere.
- Hadde stand i samarbeid AKT, der vi blant annet utfordret barn og unge til å tegne «fremtidens kollektivtrafikk».
- Arrangerte uformell sammenkomst som en arena for diskusjon og samtaler på tvers av bransjen.

3 Workplace

Kollektivtrafikkforeningen skal bidra til å dekke medlemmenes behov for erfarings- og informasjonsutveksling og diskusjon om aktuelle problemstillinger. En del av dette behovet dekkes når de forskjellige forumene og komiteene møtes, men dialogen mellom møtene er minst like viktig. I dag gjøres dette hovedsakelig gjennom epost – som er en lite effektiv plattform for denne type diskusjoner.

Kollektivtrafikkforeningen besluttet derfor i 2017 å ta i bruk Workplace by Facebook som kommunikasjons- og delingsplattform for våre medlemmer. Vi håper det skal senke terskelen for å utnytte et av våre største konkurransefortrinn – evnen og viljen til å dele kompetanse og erfaringer.

Kollektivtrafikken – en del av løsningen!

1 Det grønne skiftet

Kollektivtrafikkens viktigste bidrag til det grønne skiftet er å erstatte bilreiser ved at flere reiser sammen. Det gir flere miljøgevinster; bedre bymiljø, redusert støy og støv, bidrag til byutvikling og reduserte klimautslipp. Økt satsing på kollektivtrafikk krever imidlertid at alle aktører spiller på lag. For å oppnå ønsket miljøeffekt må Staten, fylkene og kommunene samordne sine virkemidler bedre enn i dag.

I dag slipper en ny dieselbuss kun ut en tredel så mye NO_x som en ny diesel personbil. Men det er avgjørende at kollektivtrafikken fortsetter å bidra til å utvikle markedene for ny teknologi og alternative drivstoff. Våre medlemmer har tatt offensive miljøvalg i 2017, og kommer til å fortsette til å bidra til det grønne skiftet i 2018.

«Ved flere enn seks passasjerer om bord er bussen et bedre miljøvalg enn bil, både med tanke på klimagassutslipp og lokal luftforurensning» - Skyss miljøstrategi

2 Kollektivtrafikkens samfunnsbidrag

Når flere reiser sammen har det positive ringvirkninger, i form av merverdi for samfunnet. Kollektivtrafikken er grunnstammen i løsninger som gir bedre mobilitet – og bidrar dermed til attraktive og velfungerende samfunn, både økonomisk og sosialt.

Et godt kollektivtilbud gir økt mobilitet for alle, også for dem som har begrenset tilgang til privatbil i dag. Økt omfang av sykkel og gange i kombinasjon med kollektivtrafikk er positivt både for den det gjelder og i et folkehelseperspektiv. Færre biler og mer kollektivtrafikk gir også mulighet til bedre utnyttelse av attraktive og sentrale offentlige rom. Bedre mobilitet – bedre samfunn!

«En krone i økt tilskudd har økt samfunnsnyttien av kollektivtransporten med 4,50 kr. Det gir en gevinst på 4,5 ganger innsatsen noe som må vurderes som en svært god investering» - Ruters samfunnsregnskap

3 Framtidens mobilitet

Forestill deg et kollektivtilbudtilbud som er rimelig i pris, bærekraftig og som bidrar til et fleksibelt mobilitetstilbud for alle – også eldre, barn og folk som bor i forsteder og distrikter. Autonome kjøretøy kan bidra til å realisere denne fremtiden.

Høsten 2017 ble det vedtatt en lovendring som gjør det mulig å teste autonome kjøretøy på norske veier. Vi vet ikke når autonome kjøretøy blir en del av mobilitetstilbudet, men vi vet at varierende samfunnsbehov, teknologi og rammebetingelser har påvirket kollektivtilbudet til enhver tid. Vi vet også at kundens behov har vært konstant – å komme enkelt og hurtig dit de skal.

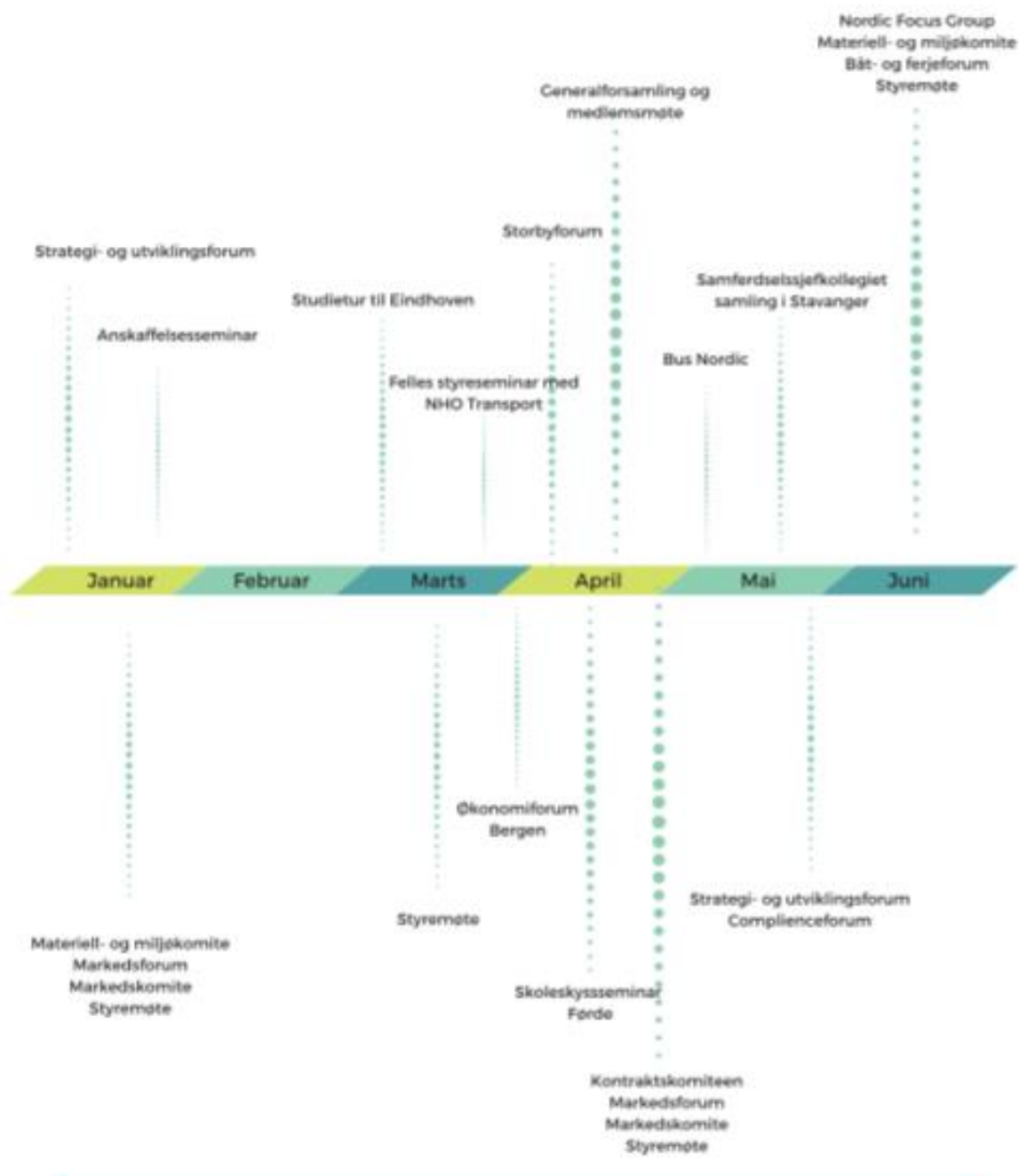
Hvis vi skal realisere potensialet i ny teknologi, må vi integrere nye transportformer med det eksisterende på en sømløs måte. Vi må samarbeide med de aktørene som ønsker å gjøre livet til mennesker enklere. Framtidens mobilitet må være sømløs, bærekraftig og tilgjengelig for alle. Det er avgjørende hvis vi skal klare å møte *både* samfunnets og kundens behov – samtidig.

Nettopp derfor mener vi at det offentlige må fortsette å spille en rolle for å integrere alt det som utgjør reisen fra der du er til dit du skal – også i fremtiden.

«Vil begrepet kollektivtransport fortsette å eksistere i fremtiden? Vil det å forflytte seg bli en totalt integrert del av det å leve i by, distrikt og mellom regioner? Vil alt kunne henge sammen med alt, hvor tilbudet styres av en sanntidsstatus på etterspørselen?»

Året i Kollektivtrafikkforeningen

Informasjon om alle våre møter er tilgjengelig på kollektivtrafikk.no

Januar

- **16. og 17. januar: Strategi- og utviklingsforum**
Det første møtet i forumet ble avholdt med mange svært interessante innledere. De eksterne var Jan Grønbech, Google Norge, Anette Mellbye, Gunnar Lindberg, TØI, og Roar Norvik, Sintef. De interne var Eirik Andersen og Frode Hvattum fra Ruter. Dette var startskuddet for strategiarbeidet som har gått gjennom hele 2017.
- **31. januar – 2. februar: Anskaffelsesseminaret 2017**
Nærmere 50 deltakere fra hele landet var samlet i storslåtte omgivelser i Tromsø under årets Anskaffelsesseminar. Seminaret satte tre forskjellige tema i fokus: Fossilfrie løsninger, sjåførens rolle og det nye anskaffelsesregelverket som trådte i kraft 1. januar. Anskaffelsesseminaret er også en viktig arena for å diskutere faglige spørsmål på tvers av fylkesgrensene.
- **Andre møter:** Materiell- og Miljøkomiteen, Markedsforum, Markedskomiteen og Kollektivtrafikkforeningens styre.

Februar

Mars

- **21. og 22. mars: Kollektivtrafikkforeningens og Zeros Elbuss studietur til Eindhoven**
Sammen med Zero tok vi med oss hele bransjen til Eindhoven den 21. og 22. mars. Der har 40 helelektriske busser vært i ordinær drift siden desember 2016. Som en del av turen fikk vi høre fra det offentlige administrasjonsselskapet, bussoperatøren, bussprodusenten og selskapet som har produsert batteri- og ladeteknologien. God dialog mellom aktørene har vært nøkkelen til å oppnå gode resultater. Du kan lese mer om studieturen til Eindhoven [her](#).
- **30. mars: Felles styreseminar med NHO Transport**
NHO Transport og Kollektivtrafikkforeningen arrangerte felles styreseminar der tilgang på biodrivstoff og innfasing og elektriske busser, rekruttering av bussjåførere, det felles avtalemalarbeidet, bussindeks, selvkjørende busser, standardisering av materiell og NTP ble diskutert.
- **Andre møter:** Styremøte

April

- **5. og 6. april: Storbyforum**
Brakar var vertskap for vårens Storbyforum. Tema var kollektivtilbudet til Sykehuset Østfold Kalnes, nytt sykehus på Brakerøya, byutvikling på Lierstranda i Drammen kommune, befarng på Austad/Fjell foruten de fylkesvise orienteringene og mye erfaringsutveksling.
- **19. april: Generalforsamling og medlemsmøte**
Å øke innovasjons- og gjennomføringsevnen var et prioritert område for foreningen i 2017, og det preget også årets medlemsmøte. Der satt vi fokus på hvordan ny teknologi og nye forretningsmodeller vil påvirke vår bransje. Et sentralt spørsmål: Hvilken rolle vil administrasjonsselskapene ha i fremtidens kollektivtrafikk? Programmet for medlemsmøtet finner du [her](#), og sakspapirer for generalforsamlingen finner du [her](#).
- **20. og 21. april: Økonomiseminar i Bergen.**
Skyss hadde invitert Økonomiforumet til å avholde det årlige seminaret i Bergen. Dagene bød på et variert program med spennende innlegg. Det inneholdt konkrete erfaringer med sone- og takstsammenslåing, prognoser for fremtidens billettering og fremtiden i finansverden. På dag 2 bød Skyss blant annet på en fin befarng i morgenrushet i Bergen. Referat fra vårens seminar kan du gjenfinne [her](#).
- **24. – 25. april: Skoleskyssseminar i Førde**
Årets Skoleskyssseminar ble lagt til flotte omgivelser i Førde. Der fikk vi blant annet høre om det nye digitale skoleskyssverktøyet som Sogn og Fjordane har anskaffet og om hvordan Møre og Romsdal jobber for å redusere unødvendig bruk av spesialskyss i skoleskyssen. Øystein Nybø (Kolumbus) ble valgt til ny leder av forumet.
- **Andre møter:** Kontraktskomiteen, Styremøte, Markedskomiteen, Markedsforum

Mai

- **5. mai: Oppstartsmøte Bus Nordic.**
Kollektivtrafikkforeningen, NHO Transport og Ruter samt deres Nordiske søsterorganisasjoner møttes i Stockholm for å se på muligheten for en nordisk veileder for bussmateriell – Bus Nordic.
- **9. – 10. mai: Samferdselssjefkollegiets samling i Stavanger.**
Daglig leder og styreleder deltok på samlingen
- **Andre møter:** Strategi- og utviklingsforum, Complianceforum

Juni

- **Andre møter:** Nordic Focus Group, Materiell- og miljøkomiteen, Båt- og ferjeforum, Styremøte.

Juli

Ferie!

August

- **14.-18. august: Arendalsuka**
Kollektivtrafikkforeningen deltok på Arendalsuka for første gang. Det kan du lese mer om over!

September

- **5. – 6. september: Introduksjonskurs**
Introduksjonskurset skal gi grunnleggende kunnskap om de viktigste prinsippene og rammebetingelsene for kollektivtrafikken i Norge – og retter seg spesielt mot dem som er relativt nye i bransjen. Vi var 25 deltakere fra 9 av landets fylkeskommuner/administrasjonselskap på årets kurs.
- **19. september: UITP EU Committee**
Kollektivtrafikkforeningen skal fra høsten 2017 delta her for å sikre bred forankring fra den norske oppdragsgiversiden. EU-komiteen er en viktig arena for diskusjon og påvirkning av EU-politikk med konsekvens for vår sektor.
- **27. september: Tverrfaglig seminar/workshop om teknologiskiftet i kontraktperioden**
Vi er i en periode med rask teknologisk utvikling. Hvordan tar vi høyde for det i våre kontrakter? Seminaret/workshopen var første steg i å utvikle tettere samarbeid om å utvikle nye kontrakts- og forretningsmodeller tilpasset vår tid.
- **11. og 26. september:** Møter med Tenketanken for framtidens mobilitet.
- **Andre møter:** Markedsforum, Fellesmøte for Båt- og ferje og Materiell- og miljøkomiteen, Styremøte, Storbyforum.

Oktober

- **13. og 16. oktober:** Møter med Tenketanken for framtidens mobilitet.
- **17. oktober: Strategi- og utviklingsforum**
Behandlet innspillene fra Tenketanken og anbefalte en strategisk styringsplattform bestående av visjon, misjon og rolle til styret.
- **16. - 17. oktober: Første samling i DIFIs BAD-program**
Flere av medlemmene deltar på BAD-programmet til DIFI (Balanserte Anskaffelser gjennom Dialog). Det tar sikte på å heve kvaliteten i anskaffelsene ved å styrke dialogen mellom oppdragsgivere, operatører og leverandører. Programmet går over tre samlinger i 2017 og 2018.

- **23.-24. oktober: Dialogkonferanse på UITP Busworld i Kortrijk**
Neste steg i arbeidet som startet 27. september gikk for seg i Kortrijk. Ruter avholdt et dialogseminar under Busworld-konferansen i samarbeid med UITP og Kollektivtrafikkforeningen med tittelen: «Rethinking bus procurement models to achieve greater fleet flexibility, and faster implementation of new technology». Du kan se mer på foreningens hjemmeside [her](#) og på Ruters hjemmeside finner du presentasjonene fra dialogseminaret [her](#).
- **Andre møter:** Styremøte.

November

- **1. – 3. november: Kollektivdagene 2017**
Styre- og eierseminar 1. november. Her ble den strategiske plattformen presentert av Emil Eike, og Anna Kirah ga oss en innføring i transformasjonsledelse. Programmet kan du lese [her](#).

Kollektivkonferansen 2. november
Årets Kollektivkonferanse hadde Individuelle reiser – kollektive løsninger som tema. Det var rekordantall på årets konferanse, totalt 320 deltakere. Programmet bød på innlegg som omhandlet fremtidens, de reisende i fokus, og smarte tiltak. Dagens siste foredrag var en gave til deltakerne i form av en «guide til å komme fortere fra idé til utvikling». Denne guiden, alle innlegg, samt opptak fra selve dagen finner du på foreningens hjemmeside [her](#).

Kollektiv sammenkomst 2. november
I etterkant av konferansen hadde nesten 140 meldt seg til å fortsette dialogen med kollegaer i bransjen. Kulturhuset ble rammene for den sosiale delen, hvor deltakerne koste seg med kollektivfaglig prat, sosialt samvær, mat og drikke i et par timer.

Fellesmøte 3. november
En engasjert gjeng på nesten 80 deltakere møttes dagen etter Kollektivkonferansen til ny dyst. Denne gang i Det Norske Teatret. Der Kollektivkonferansen løfter blikket vårt for å se fremover, ønsket vi på fellesmøtet å peke på hva vi kan gjøre allerede i dag. Det var en rekke innledere, primært fra medlemmer rundt om i landet, og alle bidro til god stemning i salen. Du kan lese innleggene på foreningens hjemmeside [her](#).
- **Andre møter:** Kontraktskomiteen, Markedskomiteen, Felles Skoleskyss- og Økonomiforum.

Desember

5. desember: Styret vedtar strategisk plattform for Kollektivtrafikkforeningen

Sekretariat

Foreningen hadde ved utgangen av 2017 tre ansatte i sekretariatet. Det har ikke vært fratredelser eller ansettelser gjennom året.

Etter styrets oppfatning har arbeidsmiljøet i Kollektivtrafikkforeningen vært bra. Sykefraværet har vært lavt i 2017. Det har ikke blitt rapportert om skader eller ulykker ved arbeidsplassen.

Kollektivtrafikkforeningen har som mål å være en arbeidsplass der det råder likestilling.

Pr. 31.12.2017 er to ansatte kvinner og en mann. Styret består av en kvinne og fire menn.

Kollektivtrafikkforeningen vil forhindre diskriminering som følge av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, religion eller livssyn.